

Kend dine rettigheder

Hvad betyder
børnerettighederne
for dig?

Er det okay at
tage et billede?

Hvorfor du har ret
til at spise sundt?

Har dine forældre
lov til at tjekke
din mobil?

Har du ret til en
PlayStation?

DENNE BOG TILHØRER:

.....

UNICEF i Grønland 2025

Indhold: UNICEF Netherlands

Projektleder: Aka Binzer-Johnsen

Projektmedarbejder: Mie Skou Larsen

Fotos: David Ottosen

Illustrationer: Christian Rex

Grafisk opsætning: Frederik Lind Marker og Ivalu Risager

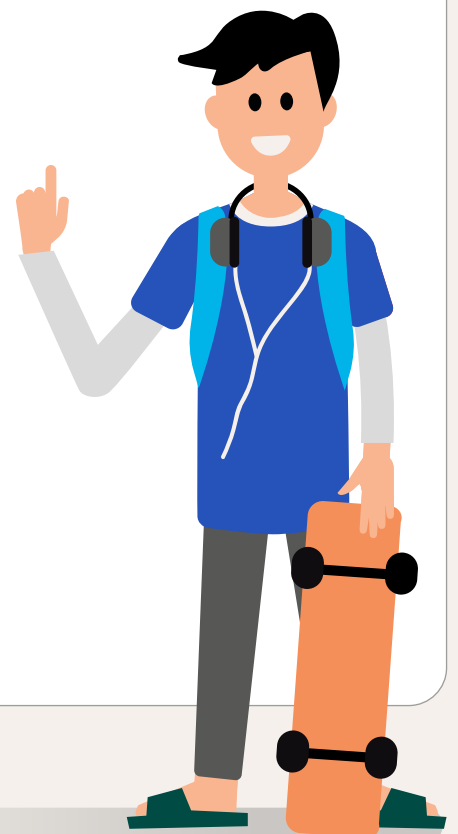
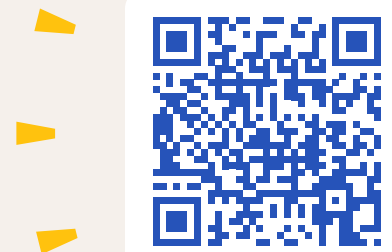
Børns rettigheder: Hvad går de ud på?

Som barn har du ret til at vokse op trygt og sundt. Hvad har du brug for til dette? Sund mad og et trygt hjem er to eksempler. Men har du også brug for et fjernsyn? Alt, hvad du virkelig har brug for, er inkluderet i børns rettigheder.

Du lærer alt om dem i denne arbejdsbog!

ØVELSE 1

Scan QR-koden og se MIOs video om Børns rettigheder. Hvad fortæller videoen om børns rettigheder?

ØVELSE 2

"Hvad kan jeg lide?"

Selvfølgelig er det fedt at have en helt ny telefon.

Og at spise slik hver eneste dag.

Men hvad gør dig egentlig rigtig glad?

Skriv tre ting nedenfor, der gør dig glad:

1

2

3

ØVELSE 3

"Hvad har jeg brug for?"

Der er også ting, du virkelig har brug for, som at gå i skole, så du har chancen for at udvikle dig og skabe en god fremtid for dig selv. Og du har også brug for sund mad – ellers risikerer du at blive syg. Og hvad med et sted at bo?

Kan du komme i tanke om tre ting mere, du virkelig har brug for?

1

2

3

ØVELSE 4

Ønske og behov. Hvad er forskellen?

Der er ting, der er rare at have, og der er ting, der er nødvendige for at vokse op sikkert og sundt. Kan du se forskellen?

Sæt kryds ved de ting på denne liste, som du virkelig har brug for ✕

☐ Varme støvler

☐ En seng

☐ Chips eller slik

☐ Fritidsinteresser

☐ En PlayStation

☐ Et par ferier om året

☐ Din egen mening
(og kunne dele den frit)

☐ Tøj/overtøj der passer til
de forskellige årstider

☐ Din egen religion
(og selv kunne vælge den)

☐ Et navn, så regeringen ved, at
du eksisterer

☐ Beskyttelse mod diskrimination

☐ Information fra bøger, fjernsyn
og internettet

☐ Privatliv

☐ Kærlighed og opmærksomhed
fra dine forældre

☐ En dygtig lærer

☐ Et trygt hjem

Børnerettighederne

Hvad har du virkelig brug for at vokse op trygt og sundt?

Der er blevet indgået aftaler med mange lande om dette.

Vi kalder disse aftaler børns rettigheder.

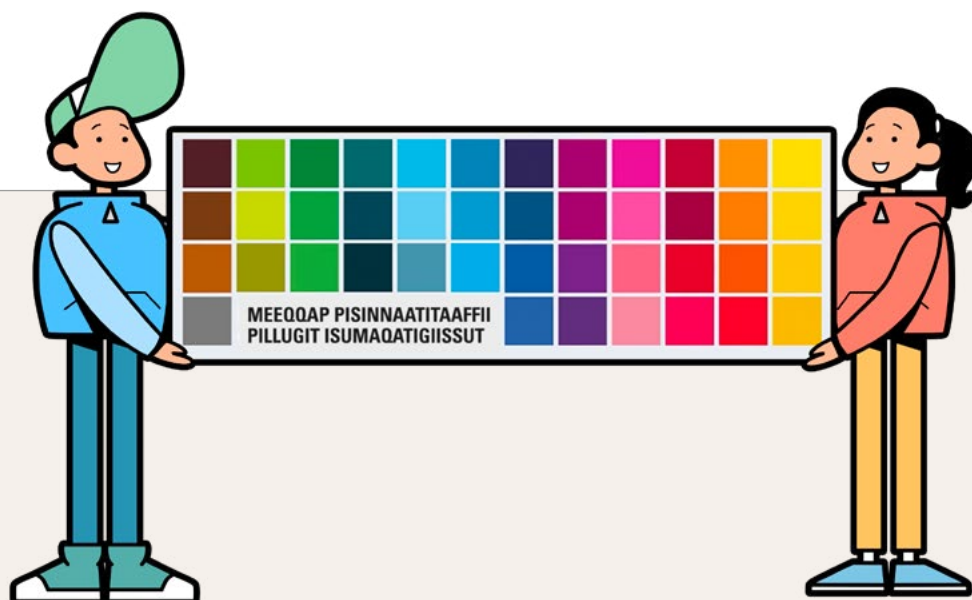
Disse børnerettigheder fortæller voksne og børn, hvordan vi skal behandle børn.

Næsten alle verdens lande er enige om dem.

Børnerettigheder gælder for alle under 18 år.

ØVELSE 5

Se på plakaten med Børnekonventionen. Sammenlign disse med din liste fra opgave 2. **Hvilke af disse rettigheder er på din liste?**

1 DEFINITIONEN PÅ ET BARN	2 MAN MÅ IKKE DISKRIMINERE	3 DET BEDSTE FOR BARNET	4 GØR RETTIGHEDER TIL VIRKELIGHED	5 FAMILIEN SKAL VEJLEDE I TAKT MED BØRNS UDVIKLING	6 LIV, OVERLEVELSE OG UDVIKLING	7 NAVN OG NATIONALITET
8 IDENTITET	9 HOLD FAMILIER SAMMEN	10 KONTAKT MED FORÆLDRE PÅ TVÆRS AF LANDE	11 BESKYTTELSE MOD KIDNAPNING	12 RESPEKT FOR BØRNS MENING	13 DELING AF VIDEN	14 TANKE- OG RELIGIONS-FRIHED
15 OPRETTE ELLER DELTAGE I KLUBBER	16 BESKYTTELSE AF PRIVATLIV	17 ADGANG TIL INFORMATION	18 FORÆLDRENES ANSVAR	19 BESKYTTELSE MOD VOLD	20 BØRN UDEN FAMILIER	21 ADOPTEREDE BØRN
22 BØRN PÅ FLUGT	23 BØRN MED HANDICAP	24 SUNDHED, VAND, MAD OG MILJØ	25 ANBRAGTE BØRNS SAGER SKAL REVURDERES	26 SOCIAL OG ØKONOMISK HJÆLP	27 MAD, TØJ OG ET SIKKERT HJEM	28 ADGANG TIL UDDANNELSE
29 FORMÅL MED UDDANNELSE	30 KULTUR, SPROG OG RELIGION	31 HVILE, LEG, KULTUR, KUNST	32 BESKYTTELSE MOD SKADELIGT ARBEJDE	33 BESKYTTELSE MOD FARLIGE STOFFER	34 BESKYTTELSE MOD SEKSUELLE OVERGREB	35 BEKÆMPELSE AF SALG AF OG HANDEL MED BØRN
36 BESKYTTELSE MOD UDNYTTELSE	37 BØRN I FÆNGSEL	38 BESKYTTELSE UNDER KRIG	39 PLEJE, BEHANDLING OG HJÆLP TIL AT KOMME HJEM IGEN	40 BØRN DER BRYDER LOVEN	41 DEN BEDSTE LOV FOR BØRN GÆLDER	42 ALLE SKAL KENDE BØRNS RETTIGHEDER
43-54 SÅDAN VIRKER KONVENTIONEN						

FN'S KONVENTION OM BARNETS RETTIGHEDER

unicef
for alle verdens børn

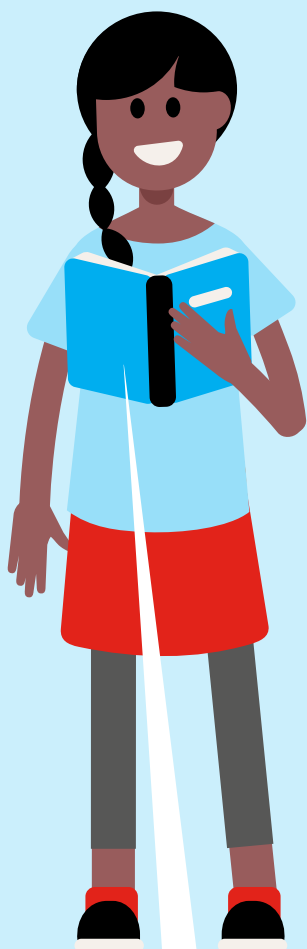
ØVELSE 6

Hvorfor er det vigtigt at have særlige rettigheder for børn?

Konventionen om barnets rettigheder

Alle børnerettigheder er skrevet ned i konventionen om barnets rettigheder. 196 lande har tilsluttet sig børnekonventionen. Disse lande lover at respektere børns rettigheder og tage sig ordentligt af børn. Det gælder også for dine forældre, politiet, lærere, pædagoger, trænere, politikerne og alle voksne over hele verden!

UNICEF står op for dine rettigheder

Disse rettigheder lyder gode, men hvem kontrollerer, om landene rent faktisk overholder dem?

Det gør fx UNICEF og MIO.

NAKUUSA og MIO hjælper også med at sikre, at børn bliver hørt i sager, der vedrører dem – og at de kan være med til at gøre en forskel i samfundet.

Det gælder også for dig!

Hvad hvis tingene går galt?

Desværre kan det nogle gange gå galt. I alle lande sker det, at der er børn, som ikke bliver behandlet godt.

Deres rettigheder overholdes ikke.

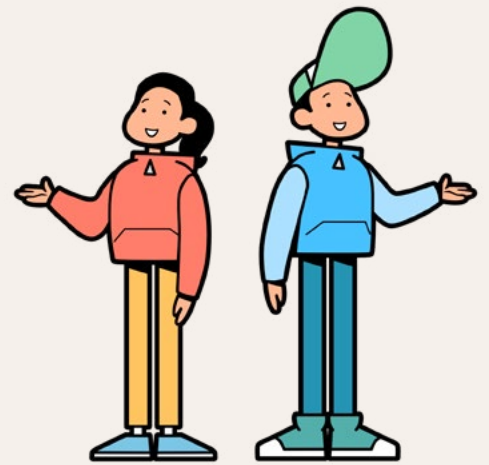
Hvad kan du gøre, hvis det sker for dig eller en anden?

Du kan læse svaret på side 24 i denne arbejdsbog.

Viste du at...

- Børnekonventionen blev vedtaget i 1989?
- Grønland tilsluttede sig børnekonventionen i 1993?
- 196 lande har tilsluttet sig konventionen?
- Du behøver ikke at gøre noget for at have børnerettigheder? Du har dem altid, og ingen kan tage dem fra dig.
- Alle børnerettigheder er lige vigtige? Nogle rettigheder er ikke vigtigere end andre!
- Voksne også har rettigheder? Disse kaldes menneskerettigheder.
- De Forenede Nationer (FN) skrev konventionen om barnets rettigheder?
- FN er en organisation, der omfatter næsten alle lande i verden. Sammen udtænker de løsninger på problemer i verden. UNICEF er FN's børnerettighedsorganisation.
- Der er forskel på en lov og en konvention. **En lov** er en regel, som alle i et land **skal** følge. Hvis man ikke følger loven, kan man få en straf, som for eksempel en bøde. **En konvention** er en aftale eller regel, som mange **vælger** at følge, fordi det er en god idé – men man **får ikke en straf**, hvis man ikke gør det.

En dag fuld af rettigheder

ØVELSE 7

Børns rettigheder kan lyde som om de ikke har noget med dig at gøre. Men vidste du, at du bruger dem hver dag? Tegn en tegneserie af en hverdag i ugen og skriv ned, hvilke børnerettigheder du brugte. Følg trin-for-trin planen nedenfor!

Lav en trin-for-trin tegneserie

Vælg en hverdag i ugen.

Skriv seks øjeblikke fra den dag ned på denne liste.

- F.eks.: *Jeg stod op – Jeg drak et glas mælk – Jeg gik i skole- Jeg faldt på isen – Jeg gik i butikken med Nivi og Nuka – Jeg spiste sava/rensdyr til aftensmad – Jeg gik i seng.*
- Se nu på børnekonventionen i hæftet, på plakaten eller på nakuusa.gl
- Prøv at finde mindst tre ting, du gør i løbet af dagen, som har noget at gøre med børns rettigheder. For eksempel står der i artikel 28, at alle børn har ret til uddannelse. Det betyder, at alle børn har ret til at gå i skole og lære nye ting. Når du er i skole, bruger du altså den rettighed.
- Færdig? Tegn en tegneserie af de seks øjeblikke, du har valgt!

1	4
2	5
3	6

Tegn en tegneserie af de seks øjeblikke, du har valgt!

1

Hvilken børnerettighed passer til dette øjeblik?
Skriv det ved siden af din tegning

2

Hvilken børnerettighed passer til dette øjeblik?

3

Hvilken børnerettighed passer til dette øjeblik?

4

Hvilken børnerettighed passer til dette øjeblik?

5

Hvilken børnerettighed passer til dette øjeblik?

6

Hvilken børnerettighed passer til dette øjeblik?

Mine rettigheder, dine rettigheder

Alle børn har de samme rettigheder.
Men ikke alle børn synes alle rettigheder er lige vigtige.
Hvad synes du?
Og tager du hensyn til andres rettigheder?

ØVELSE 8

Et overblik over dine rettigheder

Tag et kig på plakaten om børns rettigheder i klasseværelset. Den viser alle aftaler (artikler) om børns rettigheder.

– Vælg de tre rettigheder, som du synes er de vigtigste. **Lav en top tre.**
Forklar, hvorfor du mener, at disse rettigheder er så vigtige.

– Er der en børnerettighed, som du synes lyder mærkelig eller ikke så vigtig for dig? Skriv den ned og forklar hvorfor

1 Artikel	2 Artikel	3 Artikel
---	---	---

– Tror du, at den rettighed kunne være vigtig for andre børn?
Hvem mon?

Artikel

- Kunne den blive vigtig for dig på et tidspunkt?
Prøv at forestille dig en situation, hvor du ville have brug for den.

Kig på plakaten om børns rettigheder igen, eller bladre igennem hæftet.
Vælg en rettighed.

*Tegn en tegning om den, skriv et digt, eller lav et sejt slogan,
der fortæller noget om rettigheden!*

ØVELSE 9

Reglerne om rettigheder

Du har rettigheder, og det har dine klassekammerater også.
Ligesom din bror eller søster, nabopigen og alle de andre børn i verden.
Glemmer du nogle gange andres rettigheder?
Eller tænker du nogle gange på andre børns rettigheder?

Forestil dig:

Mens du og din ven spiller computer tager du din vens telefon for sjov og kigger på hans billeder uden at spørge.

Må du det? Eller bryder du hans ret til privatliv?

Det er bare for sjov

Det overtræder hans
ret til privatliv

Forestil dig:

Nabopigen taler et andet sprog. Du forstår ikke hvad hun siger, så du synes, at hun skal tale dit sprog, når du leger med hende i hendes hjem.

Ville det være i orden at tænke sådan?

OK

Ikke OK

Hvad hvis rettigheder er i konflikt?

Børns rettigheder er til for at beskytte dig.
Det lyder måske simpelt, men det er det ikke altid.
To rettigheder kan være i konflikt med hinanden.
Det vil der komme nogle eksempler på nu.

Iluuna (13 år):

"Inden jeg skal sove om aftenen, skal jeg aflevere min telefon til min mor. Hun siger, at hun ikke vil have, at jeg skal holde mig vågen for længe. Men jeg ved bedre. Hun læser mine beskeder i hemmelighed. Det irriterer mig virkelig."

Iluunas mor:

"Ja, jeg indrømmer, at jeg kigger på Iluunas telefon. Men jeg gør det ikke, fordi jeg ikke stoler på hende. Jeg gør det for at beskytte hende. Jeg vil gerne vide, hvem hun er i kontakt med. Og for at sikre, at hun ikke bliver mobbet som for et par år siden."

Hvilke rettigheder er modstridende her?

Artikel

Artikel

Andre?

Hvem er du enig med? Med Iluuna eller med Iluunas mor?

☐ Iluuna

☐ Iluunas mor

Hvordan kan Iluuna og hendes mor løse dette sammen uden at krænke nogen rettigheder?

Nogle gange sker der ting, som er hårde i livet. For eksempel at dine forældre bliver skilt, eller du ikke må arbejde i butik, fordi du ikke er fyldt 13 år.
Har du nogensinde oplevet noget lignende?
Hvis ja, var der så børns rettigheder, der var i konflikt med hinanden? Hvilke?

MODSTRIDENDE RETTIGHEDER EKSEMPEL 2

Minik (12 år):

"Jeg bor ikke længere hjemme, men hos en plejefamilie. Mine forældre er ikke i stand til at passe ordentligt på mig i øjeblikket. Jeg forstår det, men jeg savner dem meget. Jeg vil bare hjem igen, hvor jeg har mit eget værelse, og hvor mine venner er. Hvorfor må jeg ikke selv bestemme, hvor jeg vil bo?"

Hvilke rettigheder er modstridende her?

Artikel

Artikel

Andre?

Kan Minik anbringes i pleje, selvom han ikke ønsker det?

Ja

Nej

Hvorfor/hvorfor ikke?

MODSTRIDENDE RETTIGHEDER EKSEMPEL 3

Inuk (14 år):

"Min far har en butik, og jeg nyder at hjælpe ham efter skole. Når jeg ikke er i butikken, er jeg på fodboldbanen og træner. Jeg er en rigtig god angriber. Faktisk har jeg ikke meget tid nu til at lave mine lektier eller til at mødes med mine venner. Det er mit valg, ikke sandt?"

Hvad synes du om Inuks valg om kun at spille fodbold eller arbejde efter skole?

Hvilke rettigheder er modstridende her?

Artikel

Artikel

Andre?

Hvad synes du, Inuks far skal gøre?

Hvis jeg er chefen...

Hvad hvis du selv kunne bestemme, hvilke rettigheder du havde?

Det ville være så sjovt derhjemme og i skolen!

Hvilke rettigheder vil du have? Og hvad skal ændres i klasseværelset?

Rettigheder derhjemme

Sove hele dagen. Eller altid spise, hvad du kan lide. Du mener måske, at det er din rettighed. Hvilke rettigheder vil du indføre derhjemme?

1

3

2

4

Rettigheder i skolen

Tegne hele dagen i stedet for at lave matematik. Eller få fri kl. 13.00 hver dag. Hvilke rettigheder vil du have i skolen?

1

3

2

4

God idé? Eller ej...

De rettigheder, du skrev ned, kan gøre dit liv sjovere, men hvad ville der egentlig ske, hvis du virkelig havde dem i skolen? Vælg én rettighed fra din liste.

Besvar nu spørgsmålene:

A

Hvad skal din lærer gøre for at give dig denne rettighed?

D

Er der ulemper ved at have denne rettighed? Hvad er ulemperne?

B

Hvordan ville en skoledag se ud, hvis du havde denne rettighed?

E

Ville det være en god idé rent faktisk at indføre denne rettighed?

C

Hvad ville det betyde for dine klassekammerater?

Kend dine rettigheder QUIZ

UNICEF, NAKUUSA, konventionen om barnets rettigheder.

Disse udtryk burde være velkendte nu, fordi du ved, hvad de betyder. Ikke?

Test, hvad du ved om børns rettigheder med denne quiz.

Sæt kryds ved det svar, du mener er korrekt ✕

Bemærk: Nogle spørgsmål kan have mere end ét korrekt svar.

1. Hvad er børns rettigheder?

- ☐ En lov i Grønland om, hvad tid børn skal gå i seng
- ☐ Råd til forældre om, hvilken adfærd hos børn der er OK eller ikke OK.
- ☐ Rettigheder, som børn selv har skabt.
- ☐ Menneskerettigheder, særligt for børn.

2. Genkend rettighederne i denne liste

- ☐ Jeg har ret til en sjov bror eller søster.
- ☐ Jeg har ret til at være i kontakt med mine forældre.
- ☐ Jeg har ret til at sige min mening.
- ☐ Jeg har ret til en vinter- og sommerfrakke.
- ☐ Jeg har ret til at vælge min egen religion.

3. Hvem skal overholde Konventionen om Barnets Rettigheder?

- ☐ Dine forældre.
- ☐ Lærere.
- ☐ Politibetjente.
- ☐ Naalakkersuisut.
- ☐ Alle voksne.
- ☐ Andre børn.

4. Du har ret til din egen mening. Hvad betyder det?

- ☐ Du har ret til at dele din mening (med andre ord at sige, hvad du mener om noget).
- ☐ Du har ret til at få ret i en diskussion.
- ☐ Voksne skal lytte til dig.
- ☐ Du bestemmer altid, hvad der skal ske med dig.

5. Hvad er sandt?

- ☐ Jeg har ret til en god lærer.
- ☐ Jeg har ret til information fra bøger, internettet, TV, radio og aviser.
- ☐ Jeg har ret til en computer.
- ☐ Jeg skal altid få min vilje.

6. Hvilke lande er enige i børns rettigheder?

- ☐ Alle lande i Europa.
- ☐ Alle fattige lande.
- ☐ 196 lande i verden.
- ☐ Holland og Belgien.

7. Har du ret til at lege? (Se plakaten om børnekonventionen)

- ☐ Ja.
- ☐ Nej

– Fik du mindre end fem svar korrekte?

Ups, du er ikke ekspert endnu! Øv dig med arbejdsbogen igen.

– Fik du mere end fem rigtige svar? Tillykke, du ved en masse om rettigheder! Du ved præcis, hvad du har ret til. Du har de samme rettigheder som alle de andre børn i verden.

ILLUSTRATION: PAARISA

Hvad hvis tingene går galt?

Hvis alle respekterede børns rettigheder, ville alle børn blive behandlet ordentligt. Det er desværre ikke tilfældet. Der er børn i alle lande, som ikke behandles ordentligt. For eksempel kan de mangle omsorg blive, misbrugt eller mobbet.

Hvis dette sker for dig eller for børn, du kender, er der nogle ting, du kan gøre:

- Tal med en voksen person, du stoler på, såsom dine forældre eller en lærer.
- Skriv en SMS på 1899 til **TUSAANNGA** eller ring på 80 11 80. Det er gratis og du er anonym.

Vil du vide mere om børns rettigheder?

Besøg: www.nakuusa.gl www.unicef.dk